

การปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ
ประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด¹

The Performance of School Administrators Affecting
Teacher's Teaching Efficiency Under
The Secondary Education
Service Area Office Roi Et²

ชานนท์ กุสุริย์³

Chanon Kusuri⁴

วิชิต กำมันตะคุณ⁵

Wichit Kammantakhun⁶

¹บทความวิจัยนี้นำเสนอจากงานวิจัย เรื่องการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ
ประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

²The Performance of School Administrators Affecting Teacher's Teaching Efficiency
Under The Secondary Education Service Area Office Roi Et

³นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏร้อยเอ็ด, ผู้วิจัย, E-Mail: chanon_Kus@rw.ac.th

⁴Students of the master's in education, Educational Administration Program,
Roi Et Rajabhat University, Researcher

⁵ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, E-Mail: wichit.reru@gmail.com

⁶Assistant Professor, the Master in Education, Educational Administration Program,
Roi Et Rajabhat University

Received: 20 ก.ค. 2566

Revised: 10 ส.ค. 2566

Accepted: 14 ส.ค. 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด 2) ศึกษาประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง การปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด และ 4) สร้างสมการพยากรณ์การปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 18 คน และครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด จำนวน 317 คน รวม 335 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 2 เท่ากับ 0.984 และตอนที่ 3 เท่ากับ 0.970 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันและสร้างสมการเพื่อพยากรณ์ตัวแปรตาม โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย พบว่า 1) การปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาและรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน 2) ประสิทธิภาพการสอนของครู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน 3) ความสัมพันธ์ระหว่าง การปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ร้อยเอ็ด มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = .931 4) การปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ร้อยละ 66.20 เมื่อเพิ่มด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรมเข้าไป มีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 77.80 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 11.60 เมื่อเพิ่มด้านการบริหารงานชุมชนและเครือข่ายเข้าไป มีอำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 82.20 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 4.40 เมื่อเพิ่ม ด้านการบริหารวิชาการและความเป็นผู้นำทางวิชาการ เข้าไป มีอำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 85.60 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 3.40 และเมื่อเพิ่มด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพเข้าไป มีอำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 86.80 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 1.20 ดังนั้น การปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้านจึงส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การปฏิบัติงาน, ประสิทธิภาพการสอน, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

Abstract

This research is a qualitative research which aimed to 1) study the performance of school administrators under the Office of Secondary Educational Service Area Roi Et. 2) study teacher's teaching efficiency under the Office of Secondary Educational Service Area Roi Et. 3) study the relationship between the performance of school administrators and teacher's teaching efficiency under the Office of Secondary Educational Service Area Roi Et and 4) create forecasting equations of the performance of school administrators and teacher's teaching efficiency under the Secondary Educational Service Area Office Roi Et. The research instrument used for data collection was a five rating scales questionnaire with reliabilities of Cronbach's alpha coefficient of the second part was 0.930 and the third part was 0.910. The statistical techniques employed

in data analysis were percentage, mean, standard deviation and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient. Regression equations were created for predicting dependent variables through Stepwise Multiple Regression analysis.

The research findings were as follows: 1) the performance of school administrators under the Office of Secondary Educational Service Area Roi Et was at the highest level. When considering each aspect, it was found that all of 5 aspects were at the highest level. 2) the study of teacher's teaching efficiency under the Office of Secondary Educational Service Area Roi Et was at the highest level. When considering each aspect, it was found that all of 5 aspects were at the highest level. 3) the relationship of performance of school administrators and teacher's teaching efficiency under the Office of Secondary Educational Service Area Roi Et, overall the relationship was very positive at the .01 level of significance ($r = .931$) 4) the performance of school administrators affecting teacher's teaching efficiency under the Office of Secondary Educational Service Area Roi Et in school management which was affecting the teaching efficiency of teachers 66.20%. By added strategic change and innovation management the value was 77.80% which increased for 11.60%. By adding community and network management, the value was 82.20% which increased for 4.40 %. By adding academic and academic leadership management, the value was 85.60 which increased for 3.40% and by adding self-development and professional development, the value was 86.80 which increased for 1.02%. Therefore, all of 5 aspects of performance of school administrators affected at the .01 level of significance to teacher's teaching efficiency.

Keywords: Performance, Teaching Efficiency, The Secondary Educational Service Area office Roi Et

บทนำ

การจัดการศึกษาของไทย เป็นการจัดการที่เน้นโครงสร้างการบริหารงานที่มีการบังคับบัญชาที่มากขึ้น และกระบวนการบริหารที่รวมอำนาจการตัดสินใจในชั้นสั่งการไว้ที่ส่วนกลาง ถึงแม้ว่าจะมีการแบ่งอำนาจความรับผิดชอบให้แก่ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น แต่การจัดการศึกษายังอยู่ภายใต้การควบคุมด้วยระเบียบและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สั่งตรงมาจากส่วนกลาง ทำให้รูปแบบของการจัดการศึกษามีลักษณะเดียวกันทั่วประเทศ ซึ่งไม่สอดคล้องกับความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม ภูมิปัญญาและความต้องการของแต่ละชุมชน แต่ด้วยแรงผลักดันและกระแสเรียกร้องวิกฤตเศรษฐกิจและการเมืองให้เกิดการเปลี่ยนแปลงลักษณะของการปฏิรูปหลายด้าน ทั้งด้านการเมือง สังคมและการศึกษา จุดเริ่มต้นของการปฏิรูปการเมือง ได้แก่ การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และได้ส่งผลต่อการปฏิรูปการศึกษาด้วยโดยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่สำคัญคือ มาตรา 81 กำหนดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อใช้เป็นแม่บทของการบริหารและการจัดการศึกษาอบรมให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ โดยเน้นหลักการกระจายอำนาจ เอกภาพเชิงนโยบายและมาตรฐานการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนและยึดหลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนทุกคน ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมและให้มีการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง หลักการเหล่านี้ส่งผลให้มีบทบัญญัติที่จะนำไปสู่การปฏิบัติพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ด้านการบริหารและการจัดการศึกษากำหนดให้มีกระทรวงเดียวรับผิดชอบ กำกับการศึกษาทุกระดับทุกประเภท ให้มีเอกภาพด้านนโยบายและมาตรฐานการศึกษา มีองค์กรบริหารการศึกษาส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นที่เรียกว่าเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา โดยไม่มีหน่วยงานส่วนภูมิภาค โดยหน่วยงานส่วนกลางจะทำหน้าที่ครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายและแผน ด้านมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ด้านการสนับสนุนทรัพยากร และด้านการกำกับติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา

ศิลปะและวัฒนธรรม ของหน่วยงานในระดับปฏิบัติ คือ เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา (เสนห์ แดงทอง, 2542) ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาทำให้พลเมืองของประเทศเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถอันจะก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าแก่ตนเองและประเทศชาติ ดังนั้นประเทศใดที่ประชาชนได้รับการศึกษากันอย่างเท่าเทียมทั่วถึง ประเทศนั้นย่อมมีความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม การศึกษาจึงเป็นรากฐานที่สำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคม และเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า ไม่มีเครื่องมือหรือเทคโนโลยีใด ๆ ที่จะใช้พัฒนาชีวิตคนให้ดีขึ้นและมีประสิทธิภาพมากกว่าการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยทำให้คนได้พัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ตลอดชีวิต (นพพร ลำสัน, 2559) ในการจัดการศึกษาประสิทธิภาพการสอนของครูเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะจะมีผลต่อคุณภาพของนักเรียนที่สถาบันการศึกษาผลิตออกไป ซึ่งจะมีผลกระทบโดยตรงต่อสังคมและประเทศชาติ ทั้งนี้เพราะกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ นอกจากจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจมีแนวทางในการคิดเป็นทำเป็นแล้ว การสอนที่มีคุณภาพยังทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชาที่ผู้เรียนกำลังเรียนอยู่ด้วย (สำเร็จ บุญเรืองรัตน์, 2527) นอกจากครูจะมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพการสอนแล้วผู้บริหารสถานศึกษาก็เป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา โดยมีความสัมพันธ์ตามตำแหน่ง บทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบ ผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้นำ ต้องเอาใจใส่ในการทำงานของครู ต้องให้ความรู้และสร้างความเข้าใจ ความตระหนัก เจตคติ และความร่วมมือในการปฏิบัติงาน เพื่อสนองต่อเป้าหมายของการจัดการศึกษา ดังนั้นผลลัพธ์ของสถานศึกษาจึงเกิดจากการปฏิบัติงานของครู (ลวันรัตน์ ชัยกิจธนาภรณ์, 2560) ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับ ไพฑูรย์สินลาร์ตัน (2557) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครู ซึ่งสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นศูนย์กลางแห่งพฤติกรรมของโรงเรียนเป็นจุดแห่งการเปลี่ยนแปลง และริเริ่มสิ่งต่าง ๆ ผู้บริหารจึงควรริเริ่มปรับเปลี่ยนบทบาทและพฤติกรรมของตนเอง โดยการให้เกียรติ ยอมรับในความแตกต่างของแต่ละบุคคลและให้การสนับสนุนช่วยเหลือครู เพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติงานทางการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาและความก้าวหน้าที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการจัด

การศึกษา หากผู้บริหารและครูร่วมมือร่วมใจจะก่อให้เกิดความสามัคคี ทำให้สามารถปฏิบัติงานทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะทำให้เกิดความเจริญที่ยั่งยืนในสถานศึกษานั้น ๆ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ในภาพรวมมีอยู่ในระดับสูง (ธนภัทร วันทาพงษ์, 2559) แต่ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 ของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด พบว่า มีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน มีคะแนนเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่การศึกษาน้อยกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศในทุกรายวิชา และนักเรียนขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ สาเหตุเพราะครูยังไม่สามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามมาตรฐานของหลักสูตรชาติเทคนิคในการสอน ขาดการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและการประเมินผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนไม่ตอบโจทย์เรื่องทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะที่กำหนดในหลักสูตร อัตราค่าจ้างครูก็ยังขาดแคลนครูในบางสาขา ส่งผลให้ครูสอนไม่ตรงกับสาขา รวมถึงผู้บริหารบางสถานศึกษามีการกำกับติดตามที่ยังไม่ทั่วถึง ทำให้ครูที่ประสบปัญหาในสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด, 2565)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด เพื่อใช้เป็นสารสนเทศ สำหรับการพัฒนาการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิภาพการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการศึกษาต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษา กับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษา กับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรพยากรณ์

การปฏิบัติงานของผู้อำนวยการ

1. ด้านการบริหารวิชาการ และความเป็นผู้นำทางวิชาการ
2. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา
3. ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม
4. ด้านการบริหารงานชุมชนและเครือข่าย
5. ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ

ตัวแปรเกณฑ์

ประสิทธิภาพการสอนของครู

1. ด้านการสร้างความชัดเจนในบทเรียน
2. ด้านการใส่ใจในงานสอน
3. ด้านการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก
4. ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการเรียนรู้
5. ด้านการใช้กิจกรรมการสอนที่หลากหลาย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 134 คน และครูจำนวน 2,332 คน รวมจำนวนทั้งหมด 2,466 คน (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด, 2565)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 18 คน และครูจำนวน 317 คน รวมจำนวนทั้งหมด 335 คน กำหนดขนาดของกลุ่ม ตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) การได้มาซึ่งกลุ่ม ตัวอย่างผู้วิจัยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วนตามขนาดของโรงเรียน การเลือก กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้ตารางเลขสุ่ม (สำนักงานนโยบายและ วิชาการสถิติ, ออนไลน์) จนครบ 335 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งออกเป็น 3 ตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบ รายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด มีลักษณะเป็นแบบ มาตรฐานส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert Type)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด มีลักษณะเป็นแบบมาตรฐาน ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert Type)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์รวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในกรณีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียน ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโดยตรง
2. นำหนังสือขอความร่วมมือและขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามส่งถึงผู้อำนวยการโรงเรียนและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและขอความกรุณาให้ทางโรงเรียนส่งกลับภายใน 15 วัน หลังจากได้รับแบบสอบถาม
3. ในกรณีไม่ได้รับแบบสอบถามกลับคืน ผู้วิจัยจะติดตามทางโทรศัพท์โดยขอรับกลับคืนด้วยตัวเอง
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกระทำข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้
 - 1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของคำตอบของแบบสอบถามในแต่ละตอนมาวิเคราะห์
 - 1.2 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปบันทึกข้อมูลและทำการวิเคราะห์ทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป
2. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยคำนวณหา ค่าความถี่ และร้อยละ
3. วิเคราะห์ระดับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. วิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการสอน ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยคำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. วิเคราะห์หาสัมพันธระหว่างการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์

6. วิเคราะห์หาตัวแปรพยากรณ์ที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ โดยศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ปีการศึกษา 2564 จำนวน 335 คน ได้รับกลับคืนครบจำนวน คิดเป็นร้อยละ 100 จำแนกตาม เพศ อายุ ตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา รายละเอียด พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 257 คน คิดเป็นร้อยละ 76.70 เป็นเพศชาย จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 23.30 ตำแหน่งครู จำนวน 313 คน คิดเป็นร้อยละ 93.40 ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 6.60 ประสบการณ์ในการทำงานมากที่สุดในช่วง 1-5 ปี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 14.60 ประสบการณ์ในการทำงานในช่วง 6-10 ปี จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 11.60 ประสบการณ์ในการทำงานในช่วง 11-15 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 11.90 และประสบการณ์ในการทำงานในช่วง 16 ปีขึ้นไป จำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 61.80 ขนาดสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 และขนาดสถานศึกษาเป็นสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 26.57

2. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 1

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษา โดยรวม

การปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติงาน	ลำดับ
1. ด้านการบริหารวิชาการและความเป็นผู้นำทางวิชาการ	4.66	0.33	มากที่สุด	2
2. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.65	0.32	มากที่สุด	3
3. ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม	4.57	0.49	มากที่สุด	5
4. ด้านการบริหารงานชุมชนและเครือข่าย	4.63	0.33	มากที่สุด	4
5. ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ	4.67	0.32	มากที่สุด	1
โดยรวม	4.64	0.28	มากที่สุด	

จากตาราง 1 พบว่า การปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ด้านการบริหารวิชาการและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านการบริหารงานชุมชนและเครือข่าย และด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า

ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษาพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 2) ผู้อำนวยการสถานศึกษานำความรู้ ความสามารถ ทักษะที่ได้จากการพัฒนาตนเองและวิชาชีพมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา 3) ผู้อำนวยการสถานศึกษามีส่วนร่วมและเป็นผู้ดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้และจัดการศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษามีการสร้างและสนับสนุนชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ด้านการบริหารวิชาการและความเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษามีการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 2) ผู้อำนวยการสถานศึกษามีการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา หรือการนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดและสร้างนวัตกรรมได้ 3) ผู้อำนวยการสถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของครู โดยส่งเสริมกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาสามารถพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ วางแผน ตรวจสอบ ทบทวน จัดทำ และพัฒนาหลักสูตร และผู้อำนวยการสถานศึกษาสามารถปฏิบัติการสอน พัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ วัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการดำรงชีวิตในปัจจุบันและอนาคต

ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษาสามารถบังคับบัญชาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษาได้ 2) ผู้อำนวยการสถานศึกษาจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนให้มีโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา 3) ผู้อำนวยการสถานศึกษาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาส่งเสริมการใช้ทักษะภาษาไทยและภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศอื่นอย่างเหมาะสม

ด้านการบริหารงานชุมชนและเครือข่าย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษามีการจัดระบบให้บริการในสถานศึกษา 2) ผู้อำนวยการสถานศึกษาสร้างและพัฒนาความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์กับผู้เรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้อง ชุมชนและเครือข่าย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ดูแลช่วยเหลือและพัฒนา

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน และผู้อำนวยการสถานศึกษาให้บริการด้านวิชาการแก่ชุมชนและงานจิตอาสา เพื่อสร้างเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้แก่ผู้เรียน สถานศึกษาและชุมชน 3) ผู้อำนวยการสถานศึกษาประสานความร่วมมือกับชุมชนและเครือข่ายในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาประสานความร่วมมือกับชุมชนและเครือข่าย ในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 4 ข้อ และอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการสถานศึกษากำหนดนโยบาย แผนกลยุทธ์ในการพัฒนาสถานศึกษาร่วมกับครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และเครือข่าย 2) ผู้อำนวยการสถานศึกษาสร้างการมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีมในการบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมในสถานศึกษาให้เกิดการพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน 3) ผู้อำนวยการสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีสมรรถนะและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพในอนาคต ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษามีการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นฐานในการกำหนดนโยบาย แผนกลยุทธ์ในการพัฒนาสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางเชิงรุกในการพัฒนาสถานศึกษาและคุณภาพผู้เรียน

3. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 2

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประสิทธิภาพการสอนของครูโดยรวม

การปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติงาน	ลำดับ
1. ด้านการสร้างความชัดเจนในบทเรียน	4.63	0.41	มากที่สุด	3
2. ด้านการใส่ใจในงานสอน	4.66	0.41	มากที่สุด	2
3. ด้านการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก	4.73	0.33	มากที่สุด	1
4. ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการเรียนรู้	4.57	0.36	มากที่สุด	4
5. ด้านการใช้กิจกรรมการสอนที่หลากหลาย	4.56	0.39	มากที่สุด	5
โดยรวม	4.63	0.28	มากที่สุด	

จากตาราง 2 พบว่า ประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาต่ำ ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก ด้านการใส่ใจในงานสอน ด้านการสร้างความชัดเจนในบทเรียน ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการเรียนรู้ และด้านการใช้กิจกรรมการสอนที่หลากหลาย เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า

ด้านการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอด 2) ครูสร้างประสบการณ์ตรงแก่ผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ 3) ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถค้นพบความรู้และเกิดประสบการณ์ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการร่วมมือระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง

ด้านการใส่ใจในงานสอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูใส่ใจพฤติกรรมของผู้เรียนในขณะดำเนินการสอน 2) ครูมีการวางแผนการทดสอบความรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 3) ครูเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับจุดประสงค์ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อนำมาพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และจัดทำแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อะไรและครูปฏิบัติการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการสร้างความชัดเจนในบทเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูมีการหากิจกรรมที่สร้างความสนใจของผู้เรียนและเชื่อมโยงไปสู่บทเรียนที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนดียิ่งขึ้น 2) ครูทำให้บทเรียนชัดเจนขึ้นโดยการยกตัวอย่างหรือสาธิตประกอบการจัดการเรียนรู้ 3) ครูแจ้งให้ผู้เรียนได้ทราบถึงขอบข่ายของเนื้อหาที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูนำเอาความรู้และทักษะที่ผู้เรียนมีอยู่เดิมมาสัมพันธ์กับบทเรียนที่ครูกำลังสอน

ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรับทราบความก้าวหน้าของตนเองในการเรียนเป็นระยะ ๆ 2) ครูดูแลผู้เรียนในขณะที่ผู้เรียนปฏิบัติงานและตรวจสอบความก้าวหน้าในการทำงานของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ 3) ครูเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูเลือกใช้การวัดผลและประเมินผลหลายรูปแบบเพื่อให้เกิดความเหมาะสม สอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหา

ด้านการใช้กิจกรรมการสอนที่หลากหลาย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ครูมีการให้รางวัลและการเสริมแรงต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์มากยิ่งขึ้น 2) ครูมีการนำเสนอวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน 3) ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และครูมีการบรรยาย การใช้คำถาม เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และครูมีการบรรยาย การใช้คำถาม เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษากับประสิทธิภาพ การสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด มีความสัมพันธ์กันทางบวก ในระดับมาก ($r_{xy}=.931^{**}$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์ระดับสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา

ด้านการบริหารวิชาการและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ด้านการบริหารงานชุมชนและเครือข่าย และด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม ตามลำดับ

5. การปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา (X_2) ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดร้อยละ 66.20 เมื่อเพิ่มด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม (X_3) จะมีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 77.80 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 11.60 เมื่อเพิ่มด้านการบริหารงานชุมชนและเครือข่าย (X_4) เข้าไปจะมีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 82.20 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 4.40 เมื่อเพิ่มด้านการบริหารวิชาการและความเป็นผู้นำทางวิชาการ (X_1) เข้าไปมีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 85.60 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 3.40 และเมื่อเพิ่มด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ (X_5) เข้าไปมีอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 86.80 เพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 1.20 ดังนั้น การปฏิบัติงานของผู้อำนวยการทั้ง 5 ด้านที่กล่าวมานี้ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เขียนเป็นสมการพยากรณ์ ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = .286 + .183X_2 + .189 X_3 + .197 X_4 + .216 X_1 + .153 X_5$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z'_y = .205Z_{X2} + .330Z_{X3} + .234Z_{X4} + .255Z_{X1} + .175Z_{X5}$$

สรุปและอภิปรายผล

จากการวิจัยการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด ผู้วิจัยนำประเด็นข้อค้นพบสำคัญและนำมาอภิปราย ดังต่อไปนี้

1. การปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้อำนวยการสถานศึกษาพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารนำความรู้ ความสามารถ ทักษะที่ได้จากการพัฒนาตนเองและวิชาชีพมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ดังที่ ไพศาล ชาลสูงเนิน (2542) ชี้ว่าพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนสามารถพยากรณ์ผลการปฏิบัติงานในโรงเรียนได้ โดยพฤติกรรมการบริหาร ด้านการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานและการฝึกอบรมด้านการปฏิสัมพันธ์และการมีอิทธิพลต่อกัน และด้านการตัดสินใจ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัย

2. ประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนเชิงรุกเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอด ครูสร้างประสบการณ์ตรงแก่ผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ และส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถค้นพบความรู้ และเกิดประสบการณ์ ครูมีกระบวนการส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นหาคำตอบด้วยตนเองมากที่สุด อีกทั้งครูส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม ซึ่งให้ผู้เรียนสามารถอภิปรายสะท้อนความคิดของตนเองได้โดยมีครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ ดังที่ หทัยชนก แซ่เฮ้า (2560) ชี้ว่า ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง สำหรับการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ การศึกษาถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู จึงเป็นสิ่งที่ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาควรให้ความสำคัญ ผลการวิจัยสอดคล้องกับ สมรักษ์ กิจเดช (2544) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงาน

นิเทศของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่จังหวัดนครปฐม มีข้อสรุปผลการศึกษา ดังนี้ ประสิทธิภาพการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่จังหวัดนครปฐมทั้งภาพรวมและแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยประสิทธิภาพการสอนด้านการทำให้กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากเป็นลำดับแรก และประสิทธิภาพการสอนด้านการสร้างความชัดเจนในบทเรียนอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยทุกด้านมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงสุด โดยด้านที่มีความสัมพันธ์ระดับสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านการบริหารวิชาการและความเป็นผู้นำทางวิชาการ ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ ด้านการบริหารงานชุมชนและเครือข่าย และด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรมตามลำดับ ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จทางด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา องค์ประกอบสำคัญของความสำเร็จในอันดับต้น ๆ นั่นคือ ผู้อำนวยการสถานศึกษาสามารถบังคับบัญชาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษาได้ มีการจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนให้มีโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษามีการบริหารงานบุคคล บริหารงบประมาณและบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบาย และ มีการบริหารกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ส่งเสริมและพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ให้มีสมรรถนะเต็มตามศักยภาพ

4. การปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด จากตัวแปรทั้งหมด 5 ตัวแปร มีตัวแปรที่ทดสอบแล้วมีความสามารถในการพยากรณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 5 ตัวแปร ตามลำดับ คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม ด้านการบริหารงานชุมชน

และเครือข่าย ด้านการบริหารวิชาการและความเป็นผู้นำทางวิชาการ และด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายหรือพยากรณ์ร้อยละ 86.80 อภิปรายได้ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นตัวแปรแรกที่เข้าสู่สมการมีค่าอำนาจการพยากรณ์ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ผู้อำนวยการสถานศึกษาสามารถบังคับบัญชาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษาได้ สามารถจัดระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนให้มีโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Campbell (1971) กล่าวว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาไว้ว่าเป็นการจัดการแผนยุทธศาสตร์ในสถาบันการศึกษา เพื่อให้ผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างแท้จริง ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม เป็นตัวแปรที่สองที่เข้าสู่สมการพยากรณ์มีค่าอำนาจการพยากรณ์เกิดขึ้นร้อยละ 77.80 แสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ผู้อำนวยการสถานศึกษากำหนดนโยบาย แผนกลยุทธ์ในการพัฒนาสถานศึกษาร่วมกับครูคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และเครือข่าย ผู้อำนวยการสถานศึกษาสร้างการมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีมในการบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมในสถานศึกษาให้เกิดการพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีสมรรถนะและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพในอนาคต และผู้อำนวยการสถานศึกษามีการนำนโยบาย แผน กลยุทธ์ในการพัฒนาสถานศึกษาไปปฏิบัติ ส่งเสริม สนับสนุน กำกับและติดตามให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนที่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยสิทธิ์ เถลิ้มมีประเสริฐ (2544) กล่าวว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรมคือ แนวทางหรือวิธีการทำงานที่ดีที่สุดเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมาย พันธกิจและวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ ด้านการบริหารงานชุมชนและเครือข่ายเป็นตัวแปรที่สามที่เข้าสู่สมการพยากรณ์มีค่าอำนาจการพยากรณ์เกิดขึ้น ร้อยละ 82.20 แสดงให้เห็นถึงความสำคัญ และความจำเป็นที่ผู้อำนวยการสถานศึกษามีการจัดระบบให้บริการในสถานศึกษา โดยสร้างและพัฒนาความร่วมมืออย่างสร้างสรรค์กับผู้เรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้อง ชุมชน และเครือข่าย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ดูแลช่วยเหลือและพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนและให้บริการด้านวิชาการแก่ชุมชนและงานจิตอาสา

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ไพเราะ กาญจนสิงห์ (2551) กล่าวว่าการบริหารงานชุมชนและเครือข่าย คือ การทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในการให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาให้ก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพสูง ด้านการบริหารวิชาการและความเป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นตัวแปรที่สี่ที่เข้าสู่สมการพยากรณ์มีค่าอำนาจการพยากรณ์เกิดขึ้นร้อยละ 85.60 แสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ผู้อำนวยการสถานศึกษามีการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ หรือวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา หรือการนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดและสร้างนวัตกรรมได้ มีกรณีศึกษา กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ของครู ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543) กล่าวว่า การบริหารวิชาการและความเป็นผู้นำทางวิชาการ คือ การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ เป็นตัวแปรที่ห้าที่เข้าสู่สมการพยากรณ์มีค่าอำนาจการพยากรณ์เกิดขึ้นร้อยละ 86.80 แสดงให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นที่ผู้อำนวยการสถานศึกษาพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพื่อให้ความรู้ ความสามารถ ทักษะโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ผู้อำนวยการสถานศึกษานำความรู้ ความสามารถ ทักษะที่ได้จากการพัฒนาตนเองและวิชาชีพมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษามีส่วนร่วม และเป็นผู้ดำเนินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ตรีพร ชุมศรี (2548) กล่าวว่า การพัฒนาตนเองและวิชาชีพ คือ การที่บุคคลพัฒนาขีดความสามารถของตนโดยผ่านการจัดการและความพยายามของตนเอง โดยสามารถปรับปรุงแก้ไขตนเองให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญ และทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานที่ตนรับผิดชอบให้มีคุณภาพประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจแก่องค์กร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากการวิจัย พบว่า การปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษาด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ แต่กลับเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารสถานศึกษา โดยยึดหลักการเปลี่ยนแปลงและนำนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการบริหารสถานศึกษา

2. จากการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพการสอนของครู ด้านการใช้กิจกรรมการสอนที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการสอนของครูที่ต้องเน้นการจัดกิจกรรมการสอนที่หลากหลาย และให้ความสำคัญกับการนำเทคนิคการสอนในรูปแบบต่าง ๆ มาใช้จัดกิจกรรมการสอนในชั้นเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรทำการวิจัยพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษาเพื่อนำไปใช้พัฒนาการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษาให้สูงขึ้น

2. ควรศึกษาการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในจังหวัดอื่น ๆ

3. ควรทำการศึกษาการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษา ด้วยระเบียบวิธีวิจัยและการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากหลาย ๆ พื้นที่ ในสถานศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี เพื่อให้ได้ผลวิจัยเชิงลึกที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทั้งในแง่ปัจจัยเงื่อนไขกระบวนการ ยุทธศาสตร์ และผลสืบเนื่องที่เกิดขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชัยสิทธิ์ เถลิงมีประเสริฐ. (2544). *มาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 Hurdles* กับการจัดทำงบประมาณระบบใหม่. *ธีระพลและไซเท็กซ์*.
- ตรีพร ชุมศรี. (2548). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้ประโยชน์ การรับรู้อุปสรรค การรับรู้ ความสามารถของตนเอง และอิทธิพลระหว่างบุคคล กับพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นภาคใต้*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนภัทร วันทาพงษ์. (2016). ปัจจัยสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด. *Journal of Graduate School Sakon Nakhon Rajabhat University*, 13(60), 141-150.
- นพพร ลำสัน. (2559). *ภาวะผู้นำและสมรรถนะของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศของสถานศึกษา*. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 2(2), 136-149.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). *การบริหารงานวิชาการ*. บริษัท พิมพ์ดีจำกัด.
- ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. (2557). *เติบโตตามศักยภาพสู่ศตวรรษที่ 21 ของการศึกษาไทย*. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพเราะ กาญจนสิงห์. (2551). *แนวทางพัฒนาการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองแม่สอด [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]*. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ลัณรัตน์ ชัยกิจธนาภรณ์. (2560). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท*. *วารสารศึกษาศาสตร์ ม.มร*, 5(1), 1-16.
- สมรักษ์ กิจเดช. (2544). *ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานนิเทศของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่จังหวัดนครปฐม [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เสน่ห์ แดงทอง. (2542). ภาพอนาคตทางการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาใน
ทศวรรษหน้า: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านคลองตัน [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท].
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด. (2565). ข้อมูลสารสนเทศทาง
การศึกษา ประจำปีการศึกษา 2565. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
ร้อยเอ็ด.

หทัยชนก แซ่เฮ้า. (2560). กระบวนการนิเทศภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอน
ของพนักงานครูสังกัดเทศบาลในจังหวัดสุพรรณบุรี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท].
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

Campbell. (1971). *Education Administration*. University of Michigan.